

ආත්මය තිබෙන තුරු

උදාහරණය

www.buddhismforyou.org

ආචාර්ය පූජනීය
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

(ධර්ම දානය පිණිසයි.)

පුණ්‍යානුමෝදනාව

සදහම් මාවතේ අප මෙහෙයවන ආචාර්ය පූජනීය මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට කායික මානසික සුවයක් උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධයෙන් ඒ අමා නිවනම වේවායි පතමි.

මිය පරලොව ගිය අප දෙපලගේ දෙමාපියන් ඇතුළු මියගිය ඥාති හිතවතුන්ට උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිස මේ පින් හේතුවේවා සුඡ්චත්ව සිටින අපගේ පුතණුවන් ඇතුළු සියලු ඥාති හිතවතුන් නිදුක් නිරෝගී සුවයක් දීර්ඝායුෂ පතන අතර අප සියළු දෙනාට උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධ වේවායි අදිෂ්ඨාන කරන්නෙමු.

මෙයට,
එංගලන්තයේ පදිංචි
වෛද්‍ය සී.බී. සරත්චන්ද්‍ර සහ
එස්.එෆ්. සරත්චන්ද්‍ර යුවල විසින්

2012 දෙසැම්බර් මස 27 වන දින
(උදුවස් පොහොය දින)

මා අනුශාසනා කරනු ලබන්නේ සංයුක්ත නිකායේ බන්ධ සංයුක්තයේ උපය වර්ගයේ සඳහන් උදාහ සූත්‍රයයි.

උදාහ සූත්‍රය

නමො තසසු භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසසු
නමො තසසු භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසසු
නමො තසසු භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසසු

තත්‍රධො භගවා උදානං උදානෙසි
නො චතතං නො ච මේසියා
න භවිස්සති න මෙ භවිස්සති ති
ඵවං විමුච්ච මානො භික්ඛු
කිං දෙය්‍ය ඔරම්භාගියානි සංයෝජනානි
ජන්දෙය්‍යාරම්භාගියානි සංයෝජනානි ති

කාරුණික පින්වතුනි,

උතුම් බුදුරුවන, සදහම් රුවන, ආයථි මහ සඟරුවන, මේ උතුම් තුනුරුවන් සතු අනන්ත අසිරිමත් වූ ගුණ බෙලෙන් පින්වත් ඔබ හැම දෙනාටම මෙලොව ජීවිතයේ කායික මානසික දුක් නොඅඩුව සැලසී ධර්මානුධම් ප්‍රතිපත්ති මගෙහි මාගී බ්‍රහ්මචරියාව අනුගමනය කරමින් උතුම් ධර්මාවබෝධය පිණිසම මේ අනුශාසනාවක් උපනිශ්‍රය වේවායි මහත් වූ කරුණාවෙන් ස්වාමීන් වහන්සේ අධිෂ්ඨාන කරනවා! ප්‍රාර්ථනා කරනවා!

උදේ පාන්දර පටන් සැන්දෑ වන තෙක් ම ජීවිත ගමනේ අප කවුරුත් සැනසිල්ලයි සොයාගෙන යන්නේ. ඔබට, මට අතීත සංසාර ගමන මෙනෙහි කළ නොහැකි වුණත් මේ සංසාර ගමනේ අප හැම කෙනෙක්ම සිතුවේ නෙහඬා දුක් නොවී මේ ගමන යන්නේ කෙසේද යන්නයි.

බුදු බණ ශ්‍රවණය කර මේ භයානක වූ දුකකිත ගමනින් අත් මිදෙන්න අපට උවමනාව තිබෙන්නට ඇති. කොහි සිට පැමිණියේ ද යන්න කෙසේ කියන්නද?

දිනක් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ විටීයක වැඩම කරනවා. ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ සඟල සිවුරත්, පාත්‍රයත් අතැතිව සෙවණැල්ල සෙයින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පිටුපසින් වැඩම කරනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ සිනහ පහළ කළා. බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රී මුඛය වටා රශ්මි දහරාවක් පැතිරුණු නිසා ඒ සිනහව ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ අවබෝධ කර ගත්තා.

ඇයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සිනහ පහළ කළේ? ආනන්ද බලන්න, එහෙමයි ස්වාමීනි. ඊරි දෙනක් ආහාරයක් සොයනවා. ඒ කැන කුණු ගොඩ අවුස්සමින් ආහාර සොයනවා.

ආනන්ද බලන්න. ඇයි ස්වාමීනි? සසර ගමනක මහත් පුදුමයක මහත. එදා පියුමකුරා බුදු රජාණන් වහන්සේ දවස කිකියළක් වී යෝගාවචරයාණන් වහන්සේලා බවුන් වඩන ස්ථානයක් අසල කල් ගත කළා. යෝගාවචරයාණන් වහන්සේලා

පටිඨානාය දේශනා කරන විට එය ශ්‍රවණය කර කුසල සිතුවිලි පහළ වුණා.

පින්වතුනේ හේතුවක් ඇතිව එලයක් හටගන්නවා. ඒ හේතුව නැතිවූ විට එලය අවසන් වෙනවා. පටිඨාන ධර්මය තුළ සාරාංශය එයයි. තිරිසන් සතෙක් වුවත් ඒ සිත තුළ මේ පැහැදීම සිතුවිලි පහළ වුණා. ඒ සිතුවිලි නිසා ඊළඟ භවයේ 'පුබ්බරි' නමැති රාජ කුමාරිකාව ලෙසින් උපත ලැබුවා. පෙර සසර ගමනෙහි පුරුද්ද නිසා වැසිකිල වළක සිටි පණුවන් දැක පුලවක සංඥාව වැඩුවා. එනම් අශුභයෙන් යුතු අනිත්‍ය බව. මේ පණුවන් වැසිකිලි වළ තුළ අපවිත්‍ර දෑ මත ඉපදුණා. එයම ආහාරයට ගත්තා. එහිම ජීවත් වී එහිම මියැදුණා.

මේ පිළිකුල සහ අනිත්‍ය ස්වභාවය මෙනෙහි කරමින් ජීවිතයේ අනිත්‍ය ස්වභාවයෙහි ඇති සිතුවිලි ඇති කර ගත්තා. එසේ කළ ශක්තිය නිසා බ්‍රහ්මලෝකයෙහි ඉපදුණා. මේ 'පුබ්බරි' රාජ කුමාරිකාව බ්‍රහ්ම ලෝකයෙහි ඉපිද එදා පියුමතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දවසේ සිට අපගේ මේ භවය දක්වාම බුද්ධාන්තර ගණනාවක් පුරා බ්‍රහ්මලෝකයේ බ්‍රහ්ම සම්පත් වින්දා. ධ්‍යාන බලයද පුණ්‍යශක්තිය ද අවසන් වී ආනන්ද, සසර ගමනක ඇති භයානක බව, දුකක බව පෙනේද? බඹලොව ඉපිද, බ්‍රහ්ම සම්පත්තිය විඳි බ්‍රහ්ම රාජයාණෝ අද දවසෙහි ඊරි දෙනක් වී තිරිසන් ජීවිතයක් ලබා කුස පුරවාගන්න කුණු කසල අවුස්සමින් අහාරයක් සොයනවා. සසර ගමන මොනතරම් භයානකද?

ඔබේ හිතට මෙවැනි අදහසක් නම් දැනෙන්න එපා පින්වතුනේ. 'ස්වාමීන් කවුද දන්නේ මෙය සත්‍යයක්ද? මරණයෙන් පසු අපට වෙන්නේ කුමක්ද කියලා කවුද දන්නේ?'

නෑ පින්වතුනි ඔබ නුවණින්, නෑණැසින් යුතුව සිතා බලන්න. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ඒ උතුම් දහම් පද, ඒ උතුම් සූත්‍ර, විනය, අභිධම්මය නම් වූ ත්‍රිපිටකය ආදීන් හි කුමන තැනකින්, කුමන ආකාරයකින්, 'ආදී කල්‍යාණාං, මජ්ඣිම නිකායාණාං, පරියොසාන කල්‍යාණාං, සාථට්ඨ සබ්බකදුස්සං කේවල පරිපුණ්ණා'. පරිපුද්ධං මේ තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ආකාරයට මුලින් විමසා බැලුවත්, ශ්‍රවණය කළත්, මැදින් විමසා බැලුවත් ශ්‍රවණය කළත්, අගින් විමසා බැලුවත් ශ්‍රවණය කළත් මේ උතුම් ධර්මය සිත සුවපත් කරනවා එමගින් මනසත්, කයත් සුවපත් කළ ඒ ශ්‍රී සද්ධර්මය අපට ඇති සැනසිල්ලයි.

ත්‍රිපිටක ධර්මය පුරා ම පින්වතුනේ, ශ්‍රී සද්ධර්මය කියවන විට මේ සිත නිවෙනවා. මේ දේශනා කරන්නේ මම වෙනුවෙන්, මගේ අම්මා වෙනුවෙන්, මගේ පියාණන් වෙනුවෙන්, අපගේ ස්වාමී දියණිය, ස්වාමියා වෙනුවෙන්, දරුවන් වෙනුවෙන් අප ජීවිතය හා සමාන කවුරු කවුරුත් වෙනුවෙනුයි මේ දහම් පද දේශනා කළේ. මේ උතුම් ත්‍රිපිටක ධර්මය කොතැනින් කියවා බැලුවත්, ඒ සදහම් තුලින් අපට හිතෙන්නේ, මෙවැනි සසර ගමනක් තිබෙනවද? අපායක් තිබෙනවද? මේ භයානක දුකෙන් අත් මිදෙන්නේ කෙසේද කියයි.

සත්‍ය වූ බුදු දහමට ළං වෙන්නයි මේ ආරාධනා කළේ. ධර්මානුකූල පැවැත්මක් තුළින් කුසලයට ළංවෙන්නයි. භයානක වූ සංසාර ගමනෙහි නරකයෙහි ඉපිද, තිරිසන්, ප්‍රේත,අසුර යන අපායන්හි ඉපිද කල්ප ගණන් බොහෝ දුක් විඳින විට කුමටද මේ දුක් විඳින්නේ කියා අපි සිතන්නට ඇති. ඇයි මේ භයානක දුගතියක ඉපදුණේ? මෙතැනින් ගැලවෙන්න නොහැකිව විඳි දුක් මෙපමණයි කියලා කියන්නේ කොහොමද?

ඔබට නිරන්තරයෙන් සදහන් කරන කරුණක් නම්, ඉතා අසාධ්‍යම රෝගීන්ට සෙත් පැතීම සදහා ආරෝග්‍ය ශාලාවන්ට වැඩිම කළ අවස්ථාවන්හිදී බොහෝ දෙනෙක් හඬ නඟා කියන්නේ 'මෙලෙස දුක් විදින්නම්, කුමටද මේ සංසාරේ අප ඉපදුණේ' එසේ නම් මේ තාවකාලික, කෙටි කාලීන ජීවිතයක් තුළ දැනුණු මේ දුක් වේදනා දරාගත නොහැකිව නැවත ඉපදෙන්න නම් එපා යනුවෙන් කෑ ගසා හඬන විට බුදුබණ සත්‍ය නම් අනන්ත වූ සංසාර දුකට වැටුණොත් විදින වේදනා මෙපමණයි යනුවෙන් අප කෙලෙසින්ද සදහන් කරන්නේ.

මේ නිසා අපට ඇති සැනසිල්ල තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේය. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ශ්‍රී සද්ධර්මයයි. තවත් මහ සයුරක් ගොඩ ගලන තෙක් බලා නොසිට දනක් පූජා කරන්න. මහ සයුර ගොඩට විත් 'මගේ මගේ' යයි සදහන් කළ ඇත්තෝ බලාගෙන සිටියදීම, කරවටක් ජලයේ ගිල්ලා, හිස මතින් ජලාශය ගලාගොස් අවසානයේදී ගස් මත රැඳී, මහ මග ඇද වැටී විරූප වී ගිය සිරුර දක කලකිරීම් ඇති කරගන්න එපා. ඒ දිනය අප ජීවිතයන්හි ස්වභාවය දකින්න හොදටම ඇති.

ඔබේ ජීවිතය කායඝී බහුලයි. ඇස පිනවන, දිව පිනවන, කය පිනවන, ලොකික වස්තූන් අපව රවටා තිබෙන්නේ. රාත්‍රිය නිදි වර්ජිතව, ගත් ණය ගෙවා ගත නොහැකිව, හිත ඉල්ලන දේ දිගත නොහැකිව, ඇස කණ නාසය දිව ශරීරයෙන් හඬ හඬ සුසුම් ලමින් දුක් වන්නේ, තව දුරටත් සසර ගමන දීඝී කර ගැනීමටයි.

ධම්මානුකූල ජීවිතයකට ළංවෙන්න.
'වම්මිකො උපවිසති - බමරස්සේව ඉරියතො'

පින්වතුන් වේයා වැලි කැටය බැගින් ගෙනවිත්, පස් කැටය බැගින් රැගෙන ඇවිදින් එක් රාත්‍රියකදී නොවේ තුඹස හැඳුවේ. ඉක්මණින් ධනවත් වෙන්නයි බොහෝ විට ඔබේ හිත කියන්නේ, එක් රාත්‍රියකින් නොවේ බොහෝ විට මාස ගණනකින්, අවුරුදු ගණනකින් වෙන්න පුළුවනි. වැලි කැටය, පස් කැටය බැගින් රැගෙන ඇවිදින් වේයා බැඳි තුඹස, හස්ති රාජයෙකුටවත් එක්වර පහරදී කඩා බිඳ දමන්න නොහැකි තරම් ශක්ති සම්පන්න හුඹසක් වගේ ධාර්මික ධනයක් උපයාගන්න. දරුවන්, නුඹලා දක තිබෙනවද කොතැනක හෝ ඊට සමීපවත් තැනක මහ පොලවේ වලක් හැරිලා තිබෙනවා. නෑ පින්වතුන් මේ මහ පොලවටවත් නොදනෙන්නයි වේයා පස් කැටය බැගින්, වැලි කැටය බැගින්, රැගෙන ඇවිදින් ඒ ශක්ති සම්පන්න විශාල හුඹස ගොඩ නැගුවේ. මල නොතලා රොන් රැස් කළ මී මැස්සන් සෙයින්, පොලවටවත් නොදනෙන්න හුඹස ගොඩනැඟූ වේයා මෙන්, කාහටවත් නපුරක් නොකර, කාගෙවත් දෙයක් පැහැර ගත්තා යයි නොකියන්න ඔබත් ජීවිතය ගත කරන්න.

'උට්ඨානවිරියාදිගන්ති හෝගේහි බාහාබල පරිච්චෝහි සේදාවක්ඛිත්තේහි ධම්මිකේහි ධම්ම ලද්දෙහි'

මේ දැනෙහි (බාහු) බලයේ මහන්සියෙන්, ධාර්මික ජීවිතයක් තුලින්, ධාර්මික මගකින් (ධම්මිකේහි, ධම්ම ලද්දේහි) ධනයක් උපයාගන්න. ඔබට කරන ආරාධනාවයි.

කායඝී බහුල නොසන්සුන් ජීවිතයක් ගත කරන අද දවසේ, අප සොයාගෙන යන්නේ මානසික සන්තෘෂ්ඨිය නම්, සැනසිල්ල නම්, මොනයම් කෙළවරකදී හෝ අවසානයේ අපට ඉතිරිවන්නේ ධර්මය විනා වෙනයම් සැනසිල්ලක් නොවේ. (ධම්මං විනා නත්ථි)

අනිත්‍ය වූ ලෝකයෙක, දිරාගෙන යන ශරීර කුඩුවක් උරුම කරගෙන ඉපදුණු අපට හමු වූ අම්මා - තාත්තා ඔබේ ස්වාමියා - බිරිඳ, දරුවෝ, ලෙන්ගතු අය අප කවුරුත් හිතෙන් අල්ලාගෙන හොත් මේ දිරාගෙන යන ලෝකයෙහි වෙනස්වන අරමුණු බව කිසිවිටෙකවත් අමතක කරන්න එපා. මේ හැම දෙයක්ම අවබෝධයෙන් අතහැරී තැන අවසානයේදී ඉතුරුවන්නේ දියුණු කළ හිතයි. එයයි මේ අනුශාසනා කළේ. ඒ නිසා ධර්මයට ලංවෙන්න ජීවිතය මොනතරම් කායඤ්ඤා බහුල වුණත් ඒ හැම සිතුවිල්ලක්ම ධර්මානුකූලව, සිතා බලන්න.

ධම්මය යනු ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වැඩුණු තැනයි. ශීලය නම් පඤ්ච ශීලයෙන් ආරම්භ කළ හැඳුණු කමයි. ශීල සම්පත්තියයි. සමාධිය නම් සිත එකඟ වූ තැනයි. ලාභ - අලාභ, යස - අයස, කීර්ති - ප්‍රශංසා, සැප - දුක් ඉදිරියේ කම්පා නොවන තැන හිත තුළ එකඟ බවක් ඇති වූ විට සීලයට ලං වී නොසැලී කටයුතු කරන්න පුළුවනි.

වෙනස්වන ලෝකයක බලාපොරොත්තු කඩවීම මහ පුදුමයක් නොවේ. සංසාර ගමනේ අපට ඇති ගැටළුව නම් හඩමින් ගමන් කිරීමයි. ලොකුම ගැටළුව නම් දුගතියෙහි ඉපිද හඬන්න වීමයි. මෙවැනි ගැටළුවක් තිබියදී තාවකාලික ගැටළුවක්, යමක් වෙනුවෙන් ඇයි අප හඬන්නේ.

‘ලාභෙන උන්නතො ලොකෝ - අලාභෙනව ඕනතො’

මේ ලෝකයෙහි බලාපොරොත්තු වූ සියළු දේවල් ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය යන පඤ්ච ස්කන්ධයන්ගෙන් ඉටු කරගත්ත ඇත්තෝ සසර ගමනෙහි නොදුටුවේය. මතු වටක්

නූපදින්නේය. අද දවසෙහි නොදකින්නේය.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා සුඤ්ඤා සුත්‍රයෙහිදී අනුශාසනා සෙයින් ආනන්ද, මේ අහන්න. අනන්ත දීඝී වූ සංසාර ගමන පුරා මම ඇවිදගෙන ආවේ මේ හඬන සත්ත්වයන් සුවපත් කරන්න කරුණු සොයාගෙනයි. මේ හඬන්නේ අල්ලාගත් දේ අත්හැරියනවිට ඒ වෙනස්වීම නිසයි. සවිඤ්ඤාණක හෝ අවිඤ්ඤාණක, පණ ඇති හෝ පණ නැති නොවෙනස්වන කිසිම වස්තුවක් මම දුටුවේ නැහැ. ‘නාහං ආනන්ද, ඵකරුපමිපි සමනුපස්සාමි, යනට රත්තස්ස, යනටාහි රත්තස්ස, රුපස්ස විපරිනාමඤ්ඤදාභාවා හ උප්පජ්ජේසසු සෝක පරිදේව දුඤ්ඤෝමහස්සු පායාසා.

ආනන්ද, නොවෙනස්වන යමක් නම් මම සංසාර ගමනෙ දුටුවෙ නැහැ. පින්වතුනේ, ඔබටත් දෙනනවද? අනුශාසනා කරන ස්වාමීන් වහන්සේ, ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකා ඔබ අප සැම කෙනෙක්ම ඔබේ ගුණබර දරුවෝ කියලා ඔබ ඇකෙහි හොවාගෙන, තුරුලට අරගෙන ලෙන්ගතු කමින් ලංවූ දරුවන්ගේ පටන් මේ හැම කෙනෙක්ම මොහොතක් පාසා දිරාගෙන යන්නේය. එවැනි ලෝකයක බුදු බණ පදයකින් වත් අප සිත් සනසා ගතයුතු වන්නේය.

මා අනුශාසනා කරන්නේ උදාන සුත්‍රයයි. ඔබත් කැමතියි ‘උදන්’ අනන්ත. අප කවුරුද් හිතේ ඇතිවන සතුට ප්‍රකාශ කරන්න කැමති වෙයි. මේ උදාන සුත්‍රයේදී තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ, තමන් වහන්සේ වගේම, ඒ මග අනුගමනය කරමින්, සියලු කෙලෙසුන් ප්‍රභාණය කර, ‘ආදාන’ නම් වූ අල්ලා ගැනීමෙන් ඉවත් වී, ‘පටිනිස්සග්ග’ නම් වූ අත්හැරීම යන ස්වභාවයට පත් වී මේ උදාන වාක්‍යය ප්‍රකාශ කිරීමටයි උදාන සුත්‍රයෙන් අනුශාසනා

කරන්නේ.

‘බිණා ජාති වුසිනං බුහ්ම වරියං කනං කරණියං නාපරං ඉඤ්චනායාති’

‘කෙලෙසුන් මුළුමනින්ම බැහැර කරන ලදහ. බුහ්ම වරියාවෙහි හැසුරුණේය. කළ යුතු සියල්ල අවසන් කරන ලදී. රහත් බව පිණිස අන් කිසිවක් නැත.’

පින්වතුනේ, සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුණු ඇත්තේ, සියළු කෙලෙසුන් ප්‍රභාණය කළ ඒ ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවෝ බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ මග අනුගමනය කර, අවසානයේදී ප්‍රකාශ කරන උදාන වාක්‍යයයි මේ සූත්‍රයෙන් අනුශාසනා කළේ.

අනායාසී පර්යේෂණය තුළ හිමිදිරි පාන්දර පටන් මගේ සිත ඉල්ලන දේ ඇහෙන්නේ, කණේ, නාසයෙන්, දිවෙන්, ශරීරයෙන් කොහොමද දෙන්නේ? සාමාන්‍ය ලෝකයා නිරන්තරයෙන් වෙහෙසෙන්නේ මේ ‘මගේ ලෝකය’ සම්පූර්ණ කරන්න. ‘මගේ ජීවිතය දිනාගන්න’ යන අදහසින් ඇහූ ඉල්ලන දේ හිතට දෙනවා, මම බලාපොරොත්තු වූ ඒ ලස්සන රූපය මට ලැබුණා යන අදහස ඇතිව. මගේ හිත ඉල්ලන ඒ මිහිරි හඬ කන් දෙකෙන් ලැබූ ඒ හඬ, මම කැමති හඬ. ඒ වගේම නාසයෙන් ලැබූ සුවඳ (ආඝ්‍රාණය) දිව කැමතිම රසයට, ශරීරය කැමතිම පහසුව මම ලැබුවා. මම දිනුවා යනුවෙන් ජීවිතයේ මොනායම් වෙලාවකදී හෝ මනසින් ඔබ සතුටු වුණාද? මේ සන්තෘෂ්ඨිය තාවකාලිකයි. කිසිවිටෙකවත් අමතක කරන්න එපා.

‘ලාභෙන උන්නතො ලොකො - අලාභෙනව ඕනතෝ’

‘ලාභයේදී උදන් වී අලාභයේදී දුකට පත්වෙයි. (මනසින් පහතට වැටෙයි.)’

මේ ලැබූ ලාභය ඇස්, කන්, නාසය, දිව, ශරීරය මේ ආදියෙන් ලැබූ ලාභය ඒ බලාපොරොත්තුව ඉටු වූ විට ‘මම දිනුවා’ යයි ප්‍රීති වෙමින්, යම් විටක නින්දට ගිය විට පවා මෙතෙහි කරමින්, මේ මොන විදියට හිතුවත්, දිරාගෙන යන අනිත්‍ය වූ ලෝකයෙක සංඛත වස්තුවක් ලෙසින් සංස්කාර වස්තුවක් ලෙසින් ලෝකය වගේම අපේ ගතත්, අපේ හිතත්, එන්ම නාම - රූප ධර්මයන් සියල්ලම මොහොතක්, මෙහොතක් පාසා දිරාගෙන යන බව වහ වහා බිඳී යන බව අමතක කරන්න නම් එපා.

පින්වතුනේ එසේ නම් සංඛත, සංඛාර යන වචන වලින් අනුශාසනා කරන්නේ, පඨවි, ආපො, තේජො, වායො නම් සතර මහා භූතයන් ගෙන් සැදුණු හැම වස්තුවක්ම මොහොතක් මොහොතක් පාසා දිරාගෙන යන්නේය. මේ හතරින් තොරව නිමාණය වූ කිසිවක් මේ තුන්ලොවෙහිම නැති බව තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා දුක්ඛක්ඛන්ධ සූත්‍රයේදී අනුශාසනා කළ සේක.

මේ උතුම් දහම් පද සිහියේ තබා ගනිමින්, පෘථග්ජන සිතක් තුළ ඇස් දෙකෙන් අල්ලාගත් ඒ රූපය ලබා මගේ හිත සතුටුයි. මගේ ලෝකය සම්පූර්ණයි කියා සිතුවත්, මේ තාවකාලික ලෝකය තුළ අල්ලාගත් අරමුණ, වෙනස් වන, සංඛත, සංඛාර ධර්මයක් බව කිසිවිටෙකවත් අමතක නොවිය යුතුය. ගැඹුරු ධර්මය යටිහිත තුළ තැන්පත් වුණාම මේ ගැන සිතන්න ඉතාම කෙටි කාලයයි ගතවන්නේ.

අපේ විඤ්ඤාණය නිරන්තරයෙන්, මැනවින් පුරුදු කරන්න පුළුවනි නම්, තමන්ගේ ගමනට පහසුවෙන යානාවක් මෙන් පුරුදු කරන්න මේ විදියට විඤ්ඤාණය පුරුදු වුණොත් කුමන

ආකාරයෙන් දුක් කන්දරාවක් මනස තුළ තිබුණත්, එය මේ අල්ලාගත් රූපය තාවකාලික බව, සිත මැනවින් වටහා ගනීවි. ගුණබර අම්මා දකින විට හැඳවීමට කරුණාව, මෙම ක්‍රියා පහළ වුණා. ගුණබර පියාණන්, ස්වාමියා - බිරිද, දුව-පුතා, සොයුරු - සොයුරියන් ඔබ කවුරුත් ගැන හෝ හිතනවා නම් ඒ හිතවත්ත අය තුළ කරුණාව, මෙම ක්‍රියා පහළ වේවි.

ඔබේ සිත පවසන්නේ, කලලයක් ලෙසින් මෙලොවට බිහිවන්නට මත්තෙන්, මට ජීවිතය දුන් දස මාසයක් පුරාවට මව් කුස තුළ වෙසෙද්දී ලේ ටික කිරි කර පොවා සුසුම්ත් පවා මාව සුවපත් කළ මගේ අම්මා, ඒ වගේම රජුන් මැද රජෙක් කරවන්නට සිතූ, මට නොලැබුණු ලෝකය මගේ දරුවන්ට පෙන්වන්න කියා මා ගැන සිතූ මගේ පියාණනි, ජීවිත ගමන ගෙනයන්න උපකාර වන ස්වාමියා - බිරිද, ඔවුන් නිසා මෙලොවට බිහි වූ පුතා - දුව මේ ආකාරයන් නොයෙක් ලෙසින් ඔබට සමීප වී ඒ නොයෙක් ලෙසින් ඔබට සමීප වී ඒ හිත් තුළ ඇතිවුණේ කරුණාවයි, මෙම ක්‍රියායි.

මම වගේම අප හැම දෙනාම අනිත්‍යයි, දිරාගෙන යන බව සිත දන්නවා 'හා සංයෝගා වියෝගනිතා', එකතු වුණා වගේම කවදා හෝ දවසක ඇත් වෙලා යාවි. දිරාගෙන යන ලෝකයක දිරාගෙන ගොස් වෙන්වී යන්නට මත්තෙන් අප යුතුකම් ඉටු කළ යුතුයි. ගෞරව, උපස්ථාන කළ යුතු ඇත්තන්ට ගෞරව උපස්ථාන කළ යුතුයි.

ඒ වගේම රූපය ලෙසින් දුටු ඒ රූපය තුළ ඇතිවන්නේ රාග සිතුවිල්ලක් නම් ලෝභ සිතුවිල්ලක් නම්, ද්වේශ සිතුවිල්ලක් නම් ද්වේශය පරිවාර කොට ගත් ඊෂ්ඨාව, වෛරය, ගුණමකුකම,

නොඉවසීම, ඒ වගේම පරිවාර අගුණයක් නම්, මේ හටගත් සිතුවිල්ල තාවකාලිකයි. ඇතිවුණා වගේම දිරාගෙන ගොස් බිඳී, බිඳී ගොස් නැතිව යනවා.

'මේ ලෝකයේ මා දකින හැම රූපයක්ම, හැම වස්තුවක්ම මෙන්ම මගේ සිතට දූනෙන සිතුවිලි ද තාවකාලිකයි. අනිත්‍යයි, දිරාගෙන යන්නේය. මා එයට කලබල නොවන්නේය.'

දීඝී හුස්මක් ඉහළට ගෙන නාසයෙන් පහළය හෙලන විට මේ සිත නිවී යන්නේය. මේ තරහ සිතුවිලි, ලෝභ සිතුවිලි, ව්‍යාපාද සිතුවිලි, රාග සිතුවිලි, තමාගේ හද තුළට කැඳවා නොගෙන මේ සිත නිවා ගන්නේ මේ සදහන් කල ආකාරයටයි.

මේ ලෝකයෙහි සැබෑ ස්වභාවය නම් වෙනස් වන වස්තූන්, වෙනස් වී දිරාගෙන යන විට හඬනවාට වඩා එම වස්තූන් මගේය, මමය, ස්ථිර ආත්මයක්ය යනුවෙන් නොඅල්ලාගෙන කටයුතු කරමින්, රාග, දෝෂ, මෝහ ප්‍රභාණය පිණිස සියල්ල සිදුකොට අවසාන වන්නේය. ('කතං කරණීයං භාපරං ඉත්ථිතායාති') 'බ්‍රහ්ම චරියං' - මම බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයක් සිල්වත්, සුගුණවත් ජීවිතයක් ගත කළෙමි. සංසාරයෙන් අත් මිදීමට කළ යුතු සියල්ල ඉටු කළේය. මේ සියල්ලෙන්ම 'දිනුවා' යයි මට දැන් සැනසෙන්න පුළුවනි.

මේ උදාන සූත්‍රයේ සදහන් කරන ආකාරයට මොනායම් දවසකදී හෝ අපට සැනසීම අවශ්‍යය. එසේ නොමැති වුවහොත් මේ හැම සැනසිල්ලකට ම වඩා අපව හඬවන සිතුවිලි වැඩිවෙයි. ඒ වගේම අප වචනයෙන් පවසන 'මම දිනුවා' යන වදන් පෙළට වඩා සතර අපායෙහි ඉපිද කැගසමින් හඬන දුක් වේදනා ප්‍රමාණය වැඩිවේවි.

ඔබ ශ්‍රවණය කර ඇති තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රය මෙතෙහි කරන්න. 'තිරෝකුඩ්ඩ යනු බිත්තියෙන් එපිට යන අදහසයි. මලවුන්ට (මියගිය අයට) පින් දීමේ ක්‍රමය අනුශාසනා කරන්නේ මෙම සූත්‍රය තුළයි.

හඬා වැළපෙන සිතක, රිදුම් දෙන සිතක වේදනාව, සමහර ඇත්තන්ට වචනයකට දෙකකට වඩා කතා කරගන්න නොහැකිව ඉකිබිදිමින්, හඬමින්, ලතවෙන ආකාරය ඔබ අප මොනතරම් ජීවිතයේ දැක තිබෙනවද? බොහෝ ඇත්තන්ට ජීවිතයේ අත්දැකීම් ඇති දුක් වේදනාව කියා ගන්න තරම්වත් ශක්තියක් නැති තරම්. එය වචන වලින් පිටකරගන්න තරම් ශක්තියක් නැති තරම්. මේ හයානක වූ සංසාර ගමනෙහි ඉපදුණොත් තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රයට අනුව මොනතරම් දුක් විදින්න පුළුවන් බව ඔබට දැනෙනවද?

බුදු බණ සත්‍යයි. මේ කරුණු හදවත් තුළ තැන්පත් විය යුතුය. සංසාර ගමනේ හඬමින් ගමන් කලා ඇත. කෙලෙස් වලින් අත්මිදී රාග දෝෂ මෝහයන් ප්‍රභාණය කිරීමෙන් ලබන අප්‍රමාණ සුවය මේ හදවත් තුළට දැනෙනවා නම් 'දිනුවා' යයි සතුටු වෙන්න පුළුවනි. උදාන සූත්‍රයේදී සාරාංශයක් ලෙසින් බුදුරජාණන් වහන්සේ අදහස් කළේ මේ ස්වභාවයයි.

සැවැත්නුවර ජේතවනාරාමයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දම්සභා මණ්ඩපයෙහි වැඩ වසන සේක. බුදුරජාණන් වහන්සේ ස්වාමීන් වහන්සේලාට 'හික්බවේ' යයි ආමන්ත්‍රණය කරමින් මෙසේ අනුශාසනා කළ සේක.

මම කියා කෙනෙක් නොසිටියා නම් අතීතයේ කර්ම සංස්කාර නූපදී. මම කියා කෙනෙක් නොහිටියා නම් කර්ම සංස්කාර, එකතු වුණේ නැතිනම් මතු අනාගතයේදී ස්කන්ධ පහළ

කරන, කර්ම රැස්කරන්න යමක් සිදු නොවේ. මතු කර්ම රැස් නොවේ නම් පුනර්භයක්ද සිදු නොවේ. මෙසේ තීරණයකට පැමිණෙන හික්සුව ඔරම්භාගිය සංයෝජන සිද්ධිය.

දස සංයෝජනයන් මෙසේය.

1. සක්කාය දිට්ඨි
2. විචිකිච්ඡා
3. සීලබ්බත පරාමාස
4. කාමරාග
5. පටිස
6. රූප රාග
7. අරූප රාග
8. මාන
9. උද්ධව්ඡ
10. අවිජ්ජා

මේ දස සංයෝජන වලින් පළමු පහ ඔරම්භාගිය සංයෝජන ලෙස ධර්මයේ සඳහන් වන්නේය.

පළමුවැන්න සක්කාය දිට්ඨිය

සක්කාය දිට්ඨිය යනු මගේය, මම වෙමි, ස්ථිර වූ ආත්මයක්ය යනුවෙන් කරන්නා වූ වැරදි වූ උපාදානයයි. එනම්, සිතින් අල්ලා ගැනීමයි. ඒ වගේම නිත්‍යයි, සුඛයි, ආත්මයි වශයෙන් සැලකීමය.

දෙවැනි කරුණ නම් විචිකිච්ඡා නම් වූ බුද්ධාදී අටනැන්හි සැකයයි.

1. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරේ ඇතිවන සැකය.
2. ධර්ම රත්නය කෙරේ ඇතිවන සැකය
3. ආර්ය සංසරත්නය කෙරේ ඇතිවන සැකය
4. ශික්ෂාවන් කෙරේ ඇතිවන සැකය
5. අතීත භවය කෙරේ ඇතිවන සැකය
6. අනාගත භවය කෙරේ ඇතිවන සැකය
7. අතීත අනාගත භව කෙරේ ඇතිවන සැකය
8. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය කෙරේ ඇතිවන සැකය

පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය තුළ උගන්වන්නේ, අවිජ්ජා - පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං ආදී ලෙසින් දම්වැලක් සෙයින් ගැටළු දොලහක් එකට එකතු වීමකි. මෙයින් උගන්වන්නේ එක හේතුවක් නිසා අනෙක් හේතුව හටගන්නා බවයි. එනම් එකක් නිසා එකක් උපදින බවයි. ජරා මරණාදී දුක් රැසෙහි හේතුවන් මෙහි විවරණය කෙරේ.

තුන්වැන්න - සීලබ්බත පරාමාස

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්ම මාගීය ආයතී අෂ්ඨාංගික මාගීයයි. මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙහි ගමන් කළත්, මේ නියම මාගීයෙහි ද මම ගමන් කරන්නේ යනුවෙන් සැකයක් ඇතිවෙන්න පුළුවනි. වෙනයම් වාතයන් වලට හිත යොමු වෙන්න පුළුවනි. මේ සීලබ්බත පරාමාසයෙන් ඉවත් වූ විට ධර්ම මාගීය අවබෝධ වෙන්න පටන් ගන්නවා.

‘අය මෙ ව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං සම්මා දිට්ඨී, ආදී ලෙසින් මෙයයි නියම මාගීය අවබෝධයෙන් දකිනවා. වළාකුළු අතරින් සඳ තිබෙන බව මා පියවි දෙනෙතින් දුටුවා. කවුරු හෝ පැවසූ කරුණක් නොවේ. එය මා සියැසින්මයි දුටුවේ.

ඒ ආකාරයෙන්ම යම් දවසක තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්ම මාගීයට සෝවාන් මග ඔස්සේ අප ළංචුනොත්, අපේ හිතට හැබැවින්ම දැනේවි. මෙයම තමා ගමන් මාගීය. එනම් ආයතී අෂ්ඨාංගික මාගීයයි.

හතරවැනි කරුණා - කාමරාග

ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය ඔස්සේ හිත සතුටු කරන්න කාම ලෝකය කරා යොමු වූ විට සාමාන්‍ය මිනිසුන් දාසයින් බවට පත්වේ. ‘උගො ලොකො අභිත්තො තණ්හා දාසො’

ඒ ඇසින් දුටු රූපයමයි පතන්නේ. ඒ රූපය හොඳින් හෝ නරකින් හෝ ලබාගත්තේ නැතිනම් මට සැනසිල්ලක් නෑ. සාමාන්‍ය ලෝකයා රූපය නිසා වසඟයට පත් වුණාම ඒ ඉල්ලන දේ වැරදි බව දැන දැනත් එයට ම දාසයෙක් හෝ දාසියක් වී සැනසිල්ලක් නොමැතිව හිතට දුකක් කරදරයක් වේදනාවක් දැන දැනත් ඇහැ සතුටු කරනවා. කණ, නාසය. දිව, ශරීරය සතුටු කරනවා. පහන් දැල්ලට පිලිස්සෙන බව දැන දැනම ඊට ළංවෙන පළඟැටියා සේ ක්‍රියා කරනවා. ජීවිතයෙහි ඇතිවන දුක වේදනා, සසර ගමනෙහි ඇතිවන දුක් වේදනා අමතක කරනවා. අත්තානුවාද භය, පරානුවාද භය , දුග්ගති භය, දන්ඩ භය, මේ සියළු බිය හිතට දැනුණත් කුමක්ද කරන්නේ, මෙයටම වසඟ වෙලා ඒ දේම තමයි කරන්නේ. මේ ස්වභාවයට පත්වීමයි කාමරාගය යයි සඳහන් කළේ.

පස්වැනි කරුණා - පටිස - ගැටීමයි

‘පටිස’ නම් ගැටීම නම් වූ ව්‍යාපාදයයි. එනම් තරහවයි. මේ ඕරම්භාගීය සංයෝජන යයි සඳහන් කළේ මේ කරුණු පහයි.

මේ දේශනාවේ මුලදී සඳහන් කළ කරුණු ඔබට මතකද? 'මම නොවූයේ නම්, මට අතීත සංස්කාර නොවූයේ නම්, මතු ස්කන්ධ ඇතිකරන කර්ම සංස්කාර නොවන්නේය. එය නැති කළහි මට මතු ප්‍රතිසන්ධියක් නම් නොවන්නේය. මෙසේ නිශ්චයට පැමිණෙන භික්ෂුව ඔරම්භාගිය සංයෝජන සිද්ධිය.'

මෙහිදී එහි වැඩ සිටි භික්ෂුවක් මෙසේ ප්‍රශ්න කළේය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කෙසේ නම්, මම නොවූයේ නම්, මට අතීත කර්ම සංස්කාර නොවීනම්, මතු ස්කන්ධ පහළ කරන කර්ම සංස්කාර නොවන්නේය. එසේ නම් මෙසේ නිශ්චයට පැමිණෙන භික්ෂුවගේ ඔරම්භාගිය සංයෝජන සිදුනේද?

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිතුරු දේශනා කරනවා. 'මහණ, බුද්ධාදී ආර්යන් නොදක්නා, ආර්ය ධර්මයෙහි අදක්ෂ, ආර්ය ධර්මයෙහි අවිනීත, බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් නොදක්නා, සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි අදක්ෂ, සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි අවිනීත අග්‍රැතවත් පාඨග්ජන පුද්ගලයා විසින් රූපය ආත්ම වශයෙන් දකිනවා. ආත්මය රූපවත් කොට දකිනවා. ආත්මයෙහි රූපය ඇතැයි දකිනවා. රූපයෙහි ආත්මය ඇතැයි දකිනවා.'

මේ ආකාරයෙන්ම, වේදනාවද, සංඥාවද, සංස්කාර ද, විඥානය ද ආත්ම විසින් දකිනවා. ආත්මය විඥානවත් කොට දකිනවා. ආත්මයෙහි විඥානය ඇතැයි හෝ විඥානයෙහි ආත්මය ඇතැයි දකිනවා.'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තවදුරටත් මෙසේ දේශනා කරනවා. එම පුද්ගලයා අනිත්‍ය වූ රූපය, අනිත්‍ය ලෙස ඇති සැටියෙන්ම නොදනියි. මේ ලෙස අනිත්‍ය වූ වේදනාවද, සංඥාවද, සංස්කාරද, විඥානයද ඇති සැටියෙන්ම නොදනියි.

දුක් වූ, රූපය දුක යයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි. මෙසේම දුක් වූ වේදනාවද සංඥාවද, සංස්කාර ද, විඥානය ද දුක යැයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි.

එමෙන්ම, අනාත්ම වූ රූපය අනාත්ම යැයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි. මෙසේම අනාත්ම වූ වේදනාවද, සංඥාවද, සංස්කාරද, විඥානයද අනාත්ම යැයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි.

සංඛත (හේතුප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත්) වූ රූපය සංඛත යැයි තත්වාකාරයෙන් නොදනියි. මෙසේම සංඛත වූ වේදනාවද සංඥාවද, සංස්කාරද, විඥානයද සංඛත යැයි තත්වාකාරයෙන් නොදනියි.

රූපය බිඳේ යැයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි. එමෙන්ම වේදනාව, සංඥාව, සංස්කාර, විඥානය බිඳේ යැයි ඇති සැටියෙන් නොදනියි.

ඔරම්භාගිය සංයෝජන නොසිඳේ නම් එයට හේතුව නම්, රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඥාන නමු වූ පඤ්චස්කන්ධයන් ආත්ම වශයෙන් ගැනීම බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළහ. එමෙන්ම, එම ස්කන්ධ පඤ්චකය, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත නම් වූ, ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට යටත් කොට දැකීමට නොහැකි නිසා බවද පැහැදිලි කළහ.

ඒ වගේම රූපාදී ස්කන්ධ පඤ්චකය, සංඛත ධර්මයට යටත් කොට දකින්නට නොහැකි වීමත්, එම ස්කන්ධ පඤ්චකය, බිඳෙන බව ඇති සැටියෙන් නොදැනීමත් නිසා බව පැහැදිලි කළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිලඟට දේශනා කරන්නේ ඔරම්භාගිය සංයෝජන සිද්ධිමට මාර්ගය සැකසෙන ආකාරයයි.

‘මහණ, ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා, බුද්ධාදී ආර්යන් දකින්නේ, ආර්ය ධර්මයෙහි දක්‍ෂ වූයේ, ආර්ය ධර්මයෙහි මොනවට විනීත වූයේ, බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් දක්නේ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි දක්‍ෂ වූයේ මොනවට විනීත වූයේ රූපය ආත්ම විසින් නොදකියි. ආත්මය රූපවත් කොට නොදකියි. ආත්මයෙහි රූපය ඇතැයි හෝ නොදකියි. රූපයෙහි ආත්මය ඇතැයි හෝ නොදකියි. මේ ආකාරයෙන්ම වේදනාද, සංඥා ද, සංස්කාර ද, විඥානය ද ආත්ම වශයෙන් නොගනියි.

ඔබගේ පහසුව පිණිස වේදනාවත් දේශනාවටම අනුව පැහැදිලි කරන්නෙමි. ‘වේදනාව, ආත්ම වහයෙන් නොදනියි. ආත්මය ලෙස නොදනියි. ආත්මයෙහි වේදනාව ඇතැහි නොනියි. වේදනාවෙහි ආත්මය ඇතැයි නොදනියි.’ මේවා පසුව වඩාත් පැහැදිලි කරන්නෙමි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවතත් සංයෝජන සිද්ධි ආකාරය දේශනා කරනවා. මෙම ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා අනිත්‍ය වූ රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර විඤ්ඤාණ නම් වූ ස්කන්ධ පඤ්චකය, අනිත්‍ය යැයි ඇති සැටියෙන්ම දනියි.

එමෙන්ම, දුක් වූ රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ දුක් සහගත යැයි තත්වාකාරයෙන්ම දනියි.

එමෙන්ම අනාත්ම වූ රූපය, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණය, සංඛත යැයි ඇති සැටියෙන්ම දනියි.

රූපය, වේදනාව, සංඥාව, සංස්කාර, විඥානය බිඳේ යැයි

ඇති සැටියෙන්ම දනී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ පැහැදිලි කොට දේශනා කරති.

හික්‍ෂුව, මෙසේ රූපයේ නැසීමේ (නැවත භවයක් පිණිස රූපය හේතු නොවන ලෙස) දුක්මෙන්, වේදනාවේ විනාශයෙන්, සංඥාවේ නැසීමෙන්, සංස්කාරයන්ගේ විනාශයෙන්, විඤ්ඤාණයේ විනාශයෙන්, ‘මම නොවූයේ නම්, අනිත කථිම සංස්කාර නොවී නම්, මට මතු ස්කන්ධ ඇතිකරන (ජීවිතයක් ලබාදෙන) කථිම සංස්කාර නොවන්නේය. එය නැති කලිනි මට මතු ප්‍රතිසන්ධියක් නොවන්නේ යයි අවබෝධයෙන් යුතුව මිඳෙන මහතට ඔරම්භාගිය සංයෝජන සිදුහේද?

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සිද්ධන්තේමය, යි ප්‍රශ්නය ඇසූ හික්‍ෂුව පිළිතුරු දිනි.

මෙතෙක් සඳහන් කළ එම ගැඹුරු අර්ථය, ඔබට වැටහෙන ආකාරයට මෙසේ සාකච්ඡා කරමු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ උතුම් සූත්‍රය දේශනා කරමින්, මහණෙනි බුද්ධාදී උතුමන් දකින්න හිත කැමැත්තක් ඇති වන්නේය. ඒ බුද්ධාදී උතුමන්ගේ ධර්මයට අවනත වන්නේ නම්, ඒ බුද්ධාදී උතුමන් දේශනා කළ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න. පිළිපදින්න දක්‍ෂකමක් ඇති වන්නේ නම්, බුද්ධාදී සත්පුරුෂ උතුමන් දකින්න කැමැත්තක් ඇතිවන්නේ නම්, ඒ තැනැත්තා මේ ආකාරයට සිතන්නේය.

මේ ඇස් දෙකෙන් දකින රූපය මගේ ආත්මය නොවේ.

මේ ඇස් දෙකෙන් ගන්නා රූපය තුළ ආත්මය නැත. ඒ වගේම ආත්මය තුළ රූපය නැත. රූපය හෝ ආත්මය යන මේ දෙකෙහිම මගේ යනුවෙන් ගැනීමට කිසිවක් නැත. මෙය මනසින් දකින්න උත්සාහ කරන්නේය. එතනදී මම යනුවෙන් කෙනෙක් නැති බව අවබෝධ වන්නේය.

‘හේනං මම, හෙසො භමස්මි, හමේසො අත්තා’

මේ තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැඹුරින් අනුශාසනා කරන්නේ මම යනුවෙන් කෙනෙක් නොමැති බව දකින්න උත්සාහ දරන්න. පළමුවෙන්ම රූපය තුළින් දකින්න. මේ ඉඤ්ජය පහ තුළින් දකින්න. මේ ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය යන ඉඤ්ජයන්ගේ ඔබට වටිනා ඉඤ්ජය කුමක්ද? කියා ප්‍රශ්න කලොත් පින්වතුනේ. ශරීරය එක තැනක තිබුණත් මේ දෙනෙත නම් මට අවශ්‍යමයි ඔබ පිලිතුරු දේවි.

‘ඒක චක්ඛංවීය’ මේ ඇස් දෙකටම එක හා සමාන වටිනාකමක් තිබෙන නිසයි පින්වතුනේ, සමහර ඇත්තෝ ඇස් දෙක වගේ යනුවෙන් බොහෝ වෙලාවට මේ දෙනෙතට උපමා කරන්නේ. ඒ වගේම මේ කාම ලෝකය තුළ බොහෝ වෙලාවට මේ ඇස් දෙකෙහි වඩාත්ම බරපතල ලෙසින් කෙලෙස් ගලාගෙන එන්නේ. මේ නිසයි මේ හිත මුල්වෙලා ඇස් දෙකෙන් අල්ලා ගත් මේ රූපය තුළින්ම මම කියා කෙනෙක් නැති බව අවබෝධ කරගන්න.

වෙනස් වන රූපය, වෙනස් වන ආකාරය, නමුත් හිත කැමති නැහැ එය පිළිගන්න. රූපය වෙනස්වන විට හඬනවා. ඒ නිසයි මේ අනුශාසනා කරන්නේ, රූපය තුළින් ම ආරම්භ කරන්න.

මේ ශරීර කුඩුව තුළින් තමාගේ ජීවිතය තුළින් ම මම කියා කෙනෙක් නැති බව අවබෝධ කරගන්න.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරනවා, ජීවිතය අවබෝධයෙන් දකින ඇත්තෝ තමන්ගේ ශරීර කුඩුව උපමාවට අරගෙන, රූපයෙහි ආත්මයක් නැහැ. ආත්මය තුළ රූපයක් නැහැ. මේ දෙකෙහි සම්බන්ධයක් නැහැ. මේ සියල්ලම දිරාගෙන යන්නේය. වෙනස් වන්නේය යනුවෙන් ධර්මය මැනවින් ශ්‍රවණය කරමින් ධර්මය මැනවින් තේරුම් ගන්නට කැමතියි, ධර්මය තුළ ජීවත් වන්නට කැමතියි.

මෙ ආයතී ශ්‍රාවක තඤ්ජයට පත් වෙන්නට මොන තරම් වෙහෙසිය යුතුද? ආයතී ශ්‍රාවක භාවයට පත්වෙන්න නම් මේ ධර්මය ගැඹුරින් දකින්න ශක්තිය ඇතිකර ගත යුතුයි. මේ ආයතී ශ්‍රාවකයෝ ඒ රූපය ආත්මය නොවේ, ඒ ආත්මය රූපය නොවේ, ඒ ආත්මයෙහි රූපය නැත. රූපයෙහි ආත්මය නැ. යනුවෙන් අවබෝධය ඇතිකර ගන්නේය.

නමුත් ‘අස්සුත්තවා පාටුපීප්ඵො’ යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ සදහන් කළේ, ධර්මය නොදන්න, ධර්මය ශ්‍රවණය නොකරන, ශ්‍රවණය කළත් මතකයේ නොරැඳෙන, ගැඹුරු ධර්මය තේරුම් ගන්න අපහසු, පද අරුත් විමසා ධර්ම ඥාණය ඇතිකර ගත නොහැකි පුද්ගලයන් පිලිබදවයි.

මේ පුද්ගලයන්ට ධර්මය ශ්‍රවණය කළත් මතකයේ තැන්පත් නොවන්නේය. ඒ පිලිබදව සිතන්නට උවමනාවක්ද නැත්තේය. බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් වහන්සේලා දකින්නට උවමනාවක්ද නැත්තේය. ඒ ධර්මය පිලිපදින්න දක්ෂකමක් ද නැත්තේය. ඒ

සියළු දෙනාම හැඳින්වූයේ 'අස්සුනවා පාටුප්පහො' ලෙසිනි.

'සුනවා අරියසාවකො' ඒ ධර්මය දන්න, ධර්මයට නතු වුණු, එය පිළිපදින ආයඹී ශ්‍රාවකයාණන් වහන්සේලා, 'ඒ රූපය මගෙයි, ඒ රූපයම තමා මට සැනසිල්ල එය නැතිව නම් මට බැහැ යනුවෙන් කිසිවිටෙකවත් එසේ නොකියන්නේය. නොසිතන්නේය.

මේ සියල්ල 'උප්පාදො පඤ්ඤායනි වයො පඤ්ඤායනි, ධීනස්ස අඤ්ඤානට්ඨං පඤ්ඤායනි' ඇතිවුණා වගේම බිඳි බිඳි ගොස් නැතිවී යන්නේය. මේ ගැඹුරු මනසින් ධර්මයට ළං වූ විට, විඤ්ඤාණය තුළ තැන්පත් වුණාම, ධර්මය දකින්නේ ශ්‍රැතවත් ආයඹී ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන් විසින්. මේ හික්කු, හික්කුණී, උපාසක, උපාසිකා යන සිවු පිරිසම ශ්‍රවණය කරන, ඒ මග අනුගමනය කරන අදහසින් ශ්‍රාවක, ශ්‍රාවිකාවන් යයි සදහන් කරති. ඒ නිසා ඔබත් ශ්‍රැතවත් අරිය ශ්‍රාවක හෝ ශ්‍රාවිකාවක් බවට පත්වන්න උත්සාහ දැරිය යුතුය.

මේ ආකාරයටම රූපය තුළ ආත්මයක් නැහැ. මම කියා කෙනෙක් නැහැ. ආදී වශයෙන් දකින්න පුරුදු වුණා වගේම වේදනාවත් ඒ ආකාරයටම දකිය යුතුයි. 'වේදනා' යනු රිදීම් නොව හැඟීමයි. මෙයත් මගේ නොවේ. මම නොවේ යනුවෙන් දකින්න පුරුදු වෙන්න.

සාමාන්‍යයෙන් ආහාරයක දූනෙන රසය, වින්දනය, හැඟීමටයි සිත පිරෙන්නේ. ඒ විදීම හැඟීම හිතෙ තිබෙනවා නම් තැනක් නොතිබුණත් හිත පිරී පවතිනවා යයි ඔබ සදහන් කරන්නේ දුවේ, පුතේ, ඔබත් ඒ ආකාරයට පවසන්නේ එය ධර්මානුකූලව නිවැරදි නොවේ. එය අස්සුනවා පුටුප්පහො. බුදුරජාණන්

වහන්සේගේ ධර්මයට ළං නොවුණු, ධර්මයට අවනත නොවූ වචන, ප්‍රකාශනයයි.

මේ හැඟීම් ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරයෙන් කුමන ඉන්ද්‍රියකින් පැමිණියත් එය අනිත්‍යයි, දිරාගෙන යන්නේය. ඒ ඔබ නොවෙයි. ඔබ එය තුළ නැත්තේය. ඔබ තුළ සතුටු වීමට දෙයක් නැත්තේය. ඔබත් වෙනස් වන විට සියල්ලම වෙනස් වන විට අවසානයේදී ඔබ අල්ලාගත් ඒ රූපයත්, ඒ තුළින් ඇතිවුණු විදීමත් අනිත්‍යයි. එය අනිත්‍යය නිසයි ඔබ දුකට පත්වුණේ. ඒ දුකට පත්වුණේ. ඒ දුකට පත්වුණේ මගේ කියා අල්ලාගත්, දිරාගෙන ගිය වෙනස් වූ රූපය නිසයි. වෙනස් වන ඒ හැඟීම නිසයි. හඬන වෙලාවට මේ ධර්මය ගැඹුරින් සිතට අවබෝධ කරන්න බැරිවුණත්, අපේ හිත පුරුදු කර තිබෙනම්, කඳුලක් වගුරන්නේ නැතිව දෙනෙතින්, ජීවිත ගමනේ ඇති මේ ගැටළු දකිමින් අපේ සිත සුවපත් කරගෙන, 'සුනවා අරිය සාවකො' ධර්මයට ළංවූ මනසක් ඇති කර ගතහොත් සංසාර ගමනේ නොහඬා සිටින්න මඟක්, ඉන් අත් මිදෙන්න මඟක් ඇතිකර ගන්න පුළුවනි.

සංඥාව දෙස සිතන්න. ඒ සංඥාව යයි සදහන් කළේ, ඔබේ සිත සුවපත් කරන ගුණබර අම්මා, ගුණබර තාත්තා, ගුණබර ස්වාමි දියණිය, ස්වාමි පුරුෂයා. දුව, පුතා මේ ආදී ලෙසින් හිත සුවපත් කරන නිදසුනක් ගතහොත්, ඒ සංඥාව තුළ ඇතිවිය යුත්තේ හැබැවටම අම්මා, තාත්තා කෙරෙහි ඇතිවන සිතුවිල්ල, ලෝභී සිතුවිල්ලක් නොව කාරුණික මෙමඬි සිතුවිල්ලකි.

දෙමව්පියන්, දරුවන් බිහි කරන නිසා මේ ලෝකය ඇතිවෙනවා, ඒ නිසා පෘථග්ජන ලෝකය වැඩෙනවා, වර්ධනය වෙනවා. නමුත් මනසට දූනෙන්න ඕනෑ මේ ජීවිතයට ජීවිතයක්

පවත්වා ගන්න උදව්වක් වෙන්න. පිහිට වෙන්න. ධර්මය දකින්න. ඒ 'සුභවා අරියසාවකෝ' කායිකව, මානසිකව සුවය ලබන්න, ජීවිතය දැනුමින් සෙමින් ගෙනියන්න පිහිට වෙන්න. මේ ආකාරයට ඔවුනොවුන් දෙස බලන විට ඔවුන් තුළ ඇතිවන්නේ දැඩි ලෝභය, රාගය. ද්වේශය නොව ජීවිතය පවත්වා ගෙන යාමට උපකාරයකි.

මේ ආකාරයෙන් කාරුණික හැඟීමෙන් ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ඔස්සේ වැඩෙන විට ඒ සංඥාව පවා ජීවිත තුළින් හඳුනා ගත්තොත් මේ ආයතී ශ්‍රාවක හිතට දැනෙනවා. ඒ තුළ මගේ යයි ආත්මයක් නැහැ. 'භාහත්ත කායා - භාහත්ත සංඥා' විවිධ වූ ශරීර තුළ විවිධ වූ හැඟීම්. විවිධ වූ කම් ශක්තීන්, ඇතිවන්නේ. ගුණබර අම්මා කෙනෙක් වෙලා තම දරුවට ජීවිතයක් ලබා දුන්නා. තමන්ගේ ලේ කිරි කර දුන්නා. නමුත් කර්ම ශක්තිය දෙන්න පුළුවනිද? ආයු ශක්තිය වෙනස් කරන්න පුළුවනිද? ධර්මානුකූලව බලන විට මේ විනාශ වෙලා දිරාගෙන යන දෙදෙනෙකුයි.

ධර්මානුකූලව සලකා බැලුවොත් මේ ආකාරයට සංඛාර, (කාය, වච්චි, චිත්ත රූප්කිරීම) විඤ්ඤාණය පවා මායාවක්. ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි කෙසෙල් කදක් වගේ. අරටුවක් නැහැ. 'සංකාර කදලුපමා' - කෙසෙල් කදක් වගේ, 'මායුපමඤ්චි විඤ්ඤාණං' - විඤ්ඤාණය මායාවක් වගෙයි. මේ ඇතිවූ විඤ්ඤාණය හා ඇතිවූ සිතුවිලි පවා ශ්‍රැතවත් අරියශ්‍රාවකයින් මේ ආකාරයට මගේ ආත්මය නොවේ යනුවෙන් සිතනවා. රූපයේ අල්ලා ගැනීමක් නැත. වේදනාවෙහි අල්ලා ගැනීමක් ද නැත. මේ ආකාරයට සංඥාව, සංඛාර, විඤ්ඤාණය යන මේ ස්කන්ධ පහම අල්ලා ගැනීමක් නැත.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ආකාරයට අනුශාසනා කර

අවසානයේ මෙසේ අනුශාසනා කරති. අසුතුවත් පෘථග්ජනයන් මම, මගේ ආත්මය යනුවෙන් අල්ලා ගන්නවා. නමුත් සුභවා අරියශ්‍රාවකයින් මෙය ඉවත් කරනවා. එනම් බැහැර කරනවා. ඒ බැහැර කිරීම තුළ විපස්සනාවට ලංවෙනවා.

විදර්ශනාව නම් හිතේ ඇතිවන සිතුවිලිද, චිත්ත වෛතසිකද, මා දරා සිටින ශරීර කුඩුවද, (ධාතූ, ස්කන්ධ, ආයතන), සම්මුතිය තුළදී මගේ කියා සිතුවත්, ස්වාමී භායතී දූ පුතූන් සොයුරු සොයුරියන්, මේ ලෝකයේ ඇති පණ ඇති, පණ නැති සියල්ල ඇති වූ හටගත්තා සේ දිරාගෙන යන බව මනසින් දකින්නට ලැබෙන ශක්තියයි. මෙය දර්ශනය වෙන්නට පටන් ගනියි. මනස තුළ අනිච්ච, දුක, අනත්ත ඔස්සේ මනසිකාරය වන්නට පටන් ගන්නේය.

ඉහතදී බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න කල ස්වාමීන් වහන්සේ නැවතත් විචාරමින්, ස්වාමීනි, විපස්සනාව තුළින් 'බිණාකය', නම් බිණසුව වන්නේ, කෙලෙස් ප්‍රභාණය වන්නේ කෙලෙසද? අර්හත් ඵලය ලැබෙන්නේ කෙසේද?

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, උදාන සූත්‍ර දේශනාවේ අවසන් කොටස මෙසේ දේශනා කරනවා. සරලව පැහැදිලි කරන්නට පෙර, එම සූත්‍ර සාරයම විමසා බලමු.

'හික්ඛුච, මේ ලෝකයේ අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙමේ බිය නොවිය යුතු කරුණෙහි බියට පැමිණෙයි. හික්ඛුච, මම නොවූයේ නම්, මට අතීත කරුම සංස්කර නොවීනම්, මතු ස්කන්ධ පහළ කරන කර්ම සංස්කර නොවන්නේය. එය නැති කල්හි මට නැවත ඉපදීමක් නොවන්නේය, යන්න අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයාට

ක්‍රාසයෙකි. බියකි.'

'හිඤ්ච, ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා ක්‍රාස නොකළ යුතු කරුණෙහි ක්‍රාසයට නොපැමිණෙයි. හිඤ්ච, ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා හට 'මම නොවී නම්, මට අතීත කර්ම සංස්කාර නොවී නම්, මතු ස්කන්ධ පහළ කරන කර්ම සංස්කාරයක් නොවන්නේය. එය නැති කල්හි මට ප්‍රතිසන්ධියක් නොවන්නේය යයි එයින් බියක් නොවන්නේය.'

'හිඤ්ච, රූපයට පැමිණ සිටින කර්ම විඥානය, රූපය අරමුණු කොට, රූපය පිහිට කොට සිටියේය, තෘෂ්ණාවෙන් තෙත් වූයේ වැඩීමට, මහත් බවට උසස් බවට පැමිණෙයි. මේ ආකාරයෙන්ම වේදනාවට, සංඥාවට, සංස්කාරයන්ට, විඥානයට පැමිණ සිටින කර්ම විඥානය එවා අරමුණු කොට, පිහිට කොට සිටියේය. තෘෂ්ණාවෙන් තෙත් වූයේ වැඩීමට, මහත් බවට සහ උසස් බවට පැමිණෙයි.

'මහණ, යම්කෙනෙක් මෙසේ කියන්නේද? 'මම රූපය තබා, වේදනාව තබා, සංඥාව තබා, සංස්කාර තබා, විඥානයේ පැමිණීම හෝ යාම. චුතිය හෝ උත්පත්තිය හෝ වැඩීම. මහත් බව හෝ උසස් බව පනවමි හෝ ප්‍රකාශ කරමි, එය එසේ සිදු නොවේ.' එනම් එසේ නොවන්නේය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවතත් මෙසේ දේශනා කරනවා.

'හිඤ්ච, රූප ධාතුව ගැන හිඤ්චට රාගය නැතිවේද, එම රාග ප්‍රභාණයෙන් අරමුණ නැතිවෙයි. විඥානයට පිහිටීමක් නොවෙයි. හිඤ්ච, එමෙන්ම හිඤ්චට වේදනා ධාතුව පිලිබඳවද,

සංඥා ධාතුව පිලිබඳවද, විඥාන ධාතුව පිලිබඳවද රාගය ප්‍රභීණ වේද රාග ප්‍රභාණයෙන් අරමුණ සිදෙයි. විඥානයට පිහිටීමක් නොවෙයි. පිහිටීමක් නැති එම විඥානය අනභිවාද්ධියට, නොමහත් බවට නොමඋසස් බවට පැමිණියේ, නැවත ඉපදීමක් හෙවත් ප්‍රතිසන්ධියක් සකස් නොකොට සසරින් මිදුනේ වෙයි. මිදුනේ සිටියේ වෙයි. සිටි හෙයින් සතුටු වෙයි. සතුටු හෙයින් ක්‍රාසයට නොපැමිණෙයි. ක්‍රාසයට හෙවත් බියට පත් නොවූයේ තෙමීම පිරිනිවීමට පත්වෙයි. ඉපදීම අවසන් විය. මාර්ග බ්‍රහ්මචරියාවෙහි වාසය කොට නිමවන ලදී.

ඒ වෙනුවෙන් සියල්ල කරන ලද බැවින් අර්හත්වය පිණිස වෙන කිසිවක් නැතැයි දනගනියි. හිඤ්ච, මෙසේ දන්නාහට දක්නාහට විදර්ශනාවට අනතුරුව අර්හත්ව වේයයි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළහ.'

මෙම ශ්‍රී මුඛ දේශනාව, ඔබට අවබෝධ කර ගැනීමට පහසුවන ආකාරයට මෙසේ කෙටියෙන් නැවතත් සරලව ගලපා පැහැදිලි කරන්නට කැමතියි.

මහණ, මේ ආකාරයට සිතන්න, අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන, ධර්මයේ නොහැසිරෙන, පිලිපදින්නේ නැති, ඒ පිලිබඳ උවමනාවක් නැති ඇත්තෝ බිය නොවිය යුතු තැන්හි බිය වන්නේය. මේ 'බිය නොවිය යුතු තැන්' යනුවෙන් සදහන් වන්නේ කුමක්ද?

මේ අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන ඇත්තෝ කර්ම රැස්වීමෙන් ඉපදුනු 'මගේ කියා ආත්මයක් නෑ මම කියා කෙනෙක් නෑ යනුවෙන්' හිතන්න බයයි. මම ඉපදුනු නිසයි මේ ලෝකයේ සියල්ල මුණ ගැහුනේ නැවත ඉපදීමක් නැතිනම් මේ සියල්ලත් නැති වෙනවා.

'මම' යනුවෙන් කෙනෙක් නෑ කියා සිතුවොත්, මගේ අම්මා, තාත්තා, මගේ දරුවෝ, බිරිඳ මේ අය ගැන කොහොමද හිතන්නේ? මගේ කියා දෙයක් නෑ කියා හිතන්නේ කොහොමද? මෙපමණ කාලයක් වෙහෙසී සොයාගත් මගේ රැකියාව, මගේ ගේ දොර, මා උපයාගත් දේ, මේ සියළුම දේ මගෙයි යනුවෙනුයි හිතන්නේ. මම කියන, අපේ කියන කෙනෙක් නෑ කියා හිතන්න ඔබටත් බියක් ඇතිවෙනවා නම් තවමත් අප අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, ධර්මයට ලැදි, ධර්මය පිළිපදින, හිත කැමැත්තක් තිබෙන ඇත්තෝ ශ්‍රැතවා අරියසාවකො නම් ඒ අය බිය නොවිය යුතු තැන්වල කිසිවිටෙකවත් බිය වන්නේ නැහැ. මම මගේ නොවේ. මම කියලා මේ ලෝකේ කිසිවක් නැහැ. මගේ කියා මේ සංඛත, සංඛාර ලෝකයේ මනසින් අල්ලා ගතයුතු යමක් නැහැ. අතීත කර්ම රැස් නොවීමෙන්, මතු ස්කන්ධ (ජීවිත) පහළ වෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසාම නැවත ඉපදීමක් හෙවත් ප්‍රතිසන්ධියක් නැහැ. ඒ ගැන බිය වෙන්නේ නැහැ.

ඔබට මෙසේ හිතන්නට පුළුවනි, මම කුමටද බිය වෙන්නේ, මම කියා කෙනෙක් නෑ කියලා හිතන්න. මම කියා කෙනෙක් නැතිවුණාට මම ජීවත් විය යුතුය. මා සිටින්නේ තවම පාඨග්ජන ස්වභාවයෙනුයි. ශීල, සමාදි, ප්‍රඥා ගුණ වඩන්න මම ජීවත්විය යුතුය. ඒ සඳහා මට ධාර්මික රැකියාවක් අවශ්‍යය. මේ ලෝකය පවත්වා ගෙන යන්න විවාහයක් විය යුතුය. අම්මා, තාත්තා විය යුතුය. බුදු උතුමෙක් පහළ වුණොත් බුදු අම්මා කෙනෙක් ගෙන්, බුදු තාත්තා කෙනෙක් ගෙන්, මේ සංසාර ගමන අප නතර කළ යුතුය.

මහාමායා දේවිය බුදු පුතකු පහල කළා. තව්තිසා දෙව්ලොව

පහල වී නිවන් මඟට සමීප වුණා. සුද්ධෝදන මහරජතුමා මේ ස්වභාවයේදීම අරහත් භාවයට පත්වුණා. මේ කෙලෙස් වලින් පිරුණු සංසාර ගමනින්, දුක්ඛිත බවින් මිදුණා.

ඔබත් අම්මා, තාත්තා කෙනෙක් වෙලා, ස්වාමි දියණියක් ස්වාමි පුත්‍රයෙක් වෙලා, මේ භාවය තුළදීම මේ මාගීයට ලංවෙන්න පුළුවනි. සම්මුති ලෝකය තුළ කටයුතු කරමින්, ධාර්මික ජීවිතයක් තුළින් ඒ ඒ අයට අන්‍යෝන්‍යව උපකාරී විය යුතුය. මේ මාගීයෙහි යි අප ගමන් කළ යුතු වන්නේ.

තරමකින් හෝ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් හෝ අවබෝධාත්මක ඥාණයක් තුළින් හිත පුරුදු කරන්න. මම කියා හෝ මගේ කියා හෝ කිසිවක් නැති බව ගැඹුරු ධර්මය. එනම් පරමාර්ථ ධර්මය තුළින් අවබෝධ කරගෙන මමවත් මගේ ආත්මය නොවන විට කොහොමද තවත් ජීවිතයක් තුළ ආත්මයක් ලෙසින් පවතින්නේ? බිය නොවිය යුතු තැන්හි ශ්‍රැතවත් අරියශ්‍රාවකයන් එහෙම හිතන්න බියවන්නේ නැහැ. එයයි තෘෂ්ණාව දුරු කරන්න හේතුවන්නේ.

මම යනුවෙන් මගේ යනුවෙන් කෙනෙක් නැති බව පුරුදු කළ තැන්හි ආත්මායනය, මමත්වය, සක්කාය දිට්ඨිය තුනී වන බව පැහැදිලිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උදාන සූත්‍රය අවසන් කරමින්, මහණෙනි, ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවෙනි මේ ආකාරයෙන් සිතන විට, විඤ්ඤාණය පුරුදු කරන විට, ඒ රූපය තුළ රාගයක් හට නොගනී. ලෝභයක් හට නොගනී. රාගය, ලෝභය ප්‍රභාණය වනවිට රාග අරමුණු නැතිවෙනවා. රාග අරමුණු නැතිවන තැන විඤ්ඤාණ නොවැඩේ. විඤ්ඤාණය නොවැඩුණු තැන ඉපදීම නතර වෙනවා.

බුදුගුණ සප්තධායනාව,

ඔබ සැම දෙනාටම 'ශ්‍රැතවා අරියසාවක' තත්වයට පත්වී උදම් අනන්ත, 'බිණ්‍යා ජාති වූසිතං බ්‍රහ්ම වරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉන්ටිත්තායාති' සසරින් අත් මිදෙන්න කළයුතු සියළු දෑ අවසන් කළා. දුකින් අත් මිදෙන්න බ්‍රහ්ම වරියාවෙහි හැසිරුණා. මම උදන් අනම්, යනුවෙන් පවසන්නට හැකියාව වේවායි අධිෂ්ඨාන කරනවා.

ධම්ම මැනවින් අවබෝධ කර ගැනීමෙන්, අනන්ත වූ අසිරිමත් වූ බුදුගුණ බෙලෙන්, උතුම් වූ ආයඝී මහරහතන් වහන්සේලාගේ අනන්ත වූ ගුණ බෙලෙන් ඔබ සැනසෙන්නවා. උතුම් වූ චතුරායඝී සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

01. අප ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ රාග, දෝෂ, මෝහ ආදී සියළු කෙලෙසුන් දුරු කළ බව සත්‍යයි. රහසින් වත් පවි නොකළ සේක. සියළු දෙවි මිනිසුන්ගේ ආමිස, ප්‍රතිපත්ති පූජාවනට සුදුසු බව සත්‍යයි. 'අරහං' නම් වන සේක. ඒ අරහං නම් වූ බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.
02. අප ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ ඒ උතුම් චතුරායඝී සත්‍යය ධර්මය ගුරු උපදේශයක් රහිතවම තම නුවණින්ම අවබෝධ කළ බව සත්‍යයි. 'සම්මා සම්බුද්ධ' නම් වන සේක. ඒ සම්මා සම්බුද්ධ බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!
03. අප ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ අශ්ඨ විද්‍යා පසලොස්වරණ ධර්මයන්ගෙන් පිරිපුන් වූ බව සත්‍යයි. 'විජ්ජාවරණ සම්පන්න' නම් වන සේක. ඒ විජ්ජාවරණ සම්පන්න නම් බුදුගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.
04. අප ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ නික්ලේෂි මගක සුන්දර ගමන් ඇතිවම නිවනට වැඩම කළ බව සත්‍යයි. 'සුගත' නම් වන සේක. ඒ සුගත නම් බුදුගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

05. අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ කාම, රූප, අරූප නම් වූ ත්‍රිවිධ ලෝකයෙහි ඇති තතු දැන වදාරා දේශනා කළ බව සත්‍යයි. 'ලෝකවිදු' නම් වන සේක. ඒ 'ලෝකවිදු' නම් වූ බුදුගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!

06. අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ විෂම වූ පුරුෂයන්, මහා කරුණාවෙන්, මහා ප්‍රඥාවෙන් යුතුව දමනය කළ බව සත්‍යයි. "අනුත්තර පුරිස දම්ම සාරථී" නම් වන සේක. ඒ "අනුත්තර පුරිස දම්ම සාරථී" නම් වූ බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

07. අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ සියලු දේවි බඹුන්ට මනුෂ්‍යයින්ට ශාස්තෘ වන බව සත්‍යයි. 'සත්ථා දේව මනුස්සානං' වන සේක. ඒ සත්ථා දේව මනුස්සානං බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

08. අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ ඒ චතුරායථී සත්‍යය ධර්මය මනාකොට අවබෝධ කොට ගෙන සියළු සත්ත්වයන් කෙරෙහි මහා කරුණාවෙන් දේශනා කළ බව සත්‍යයි. 'බුද්ධි' නම් වන සේක. ඒ බුද්ධි නම් වූ බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

09. අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ යසස්, ඉස්සරිය, ශ්‍රී, කාම, ප්‍රයත්න ධර්ම ආදී භග ගුණයන් ගෙන් පිරිපුන් වූ බව සත්‍යයි. 'භගවා' නම් වන සේක. ඒ 'භගවා' නම් බුදු ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

"ප්‍රඥා ප්‍රභා"
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්තිපීටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.

www.buddhismforyou.org

මුද්‍රණය
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.
ෆෝන් : 011-2561551